

Sundström

Lars Ronner
www.srsafety.se

Tel: +46 (0) 8 562 370 37
E-mail: lars.ronner@srsafety.se

Sundström

Vad kan vi göra?

Sundström

GUIDELINE / VÄGLEDNING

Sundström

EN 529:2005

Rekommendation för Val, Användning, Omsorg och Underhåll av Andningsskydd

- Föregångare "Teknisk rapport".
- EN standard !
- Nationellt anpassad vilket innebär en normativ del och en informativ del.

EN 529:2005 går hand i hand med svenska föreskrifter såsom:

AFS 2001:1

Systematiskt arbetsmiljöarbete

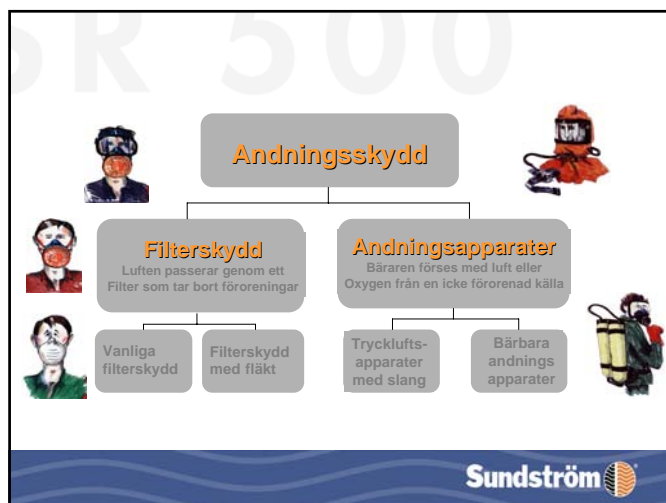
AFS 2001:3

Användning av personlig skyddsutrustning

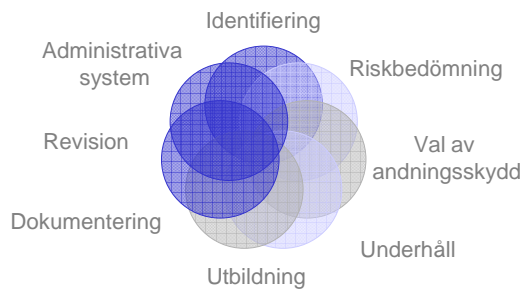
"När man skiljer agnarna från kornen tager man sorgfälligt i akt den tid då man kan få lämplig vind som sopar undan sädesdammet att det icke må lända de tröskande karlarnas lifsorgan till skada.

Pågrund av sin fina art tränger detta stofv nästan omärkligt in i munnen och hopar sig i svalget. Om man då icke tyr sig till snar bot och dricker färsk öl läver man aldrig mera eller och blott en kort tid få äta hvad man tröskar"

Olaus Magnus (1555)

Andningsskyddsprogram

Andningsskyddsprogram

Arbetsgivarens ansvar

- Lämplig riktlinje/policy.
- Tillhandahålla andningsskydd.
- Organisation, "kompetensnivå för ex. inköp".
- Resurser, implementera och driva programmet.
- Ledningens genomgång av programmet.
- Utbildning av alla berörda.
- Övervakning.

Andningsskyddsprogram

Anställdas ansvar

- Följa procedurer och system beskrivna i programmet.
- Använda andningsskydden enligt tillverkarens instruktion och den utbildning som arbetsgivaren tillhandahållit.
- Skyldig att rapportera problem som uppstått vid användning av andningsskydden.

Riskanalys

Slemhinneirriterande ämnen

Frätande och etsande ämnen

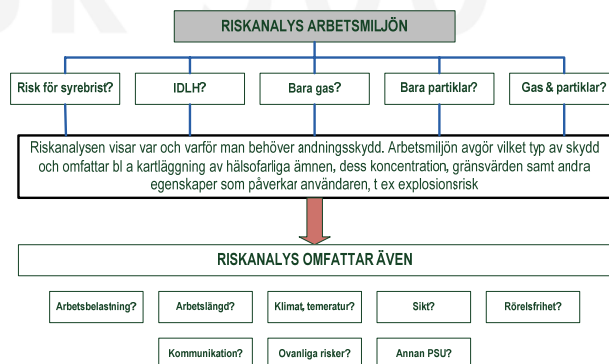
Mikroorganismer

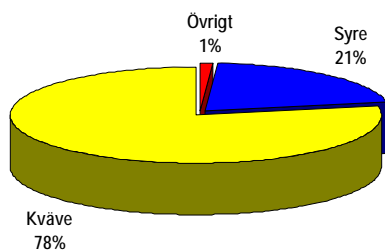
Riskanalys process

Exponeringen av farliga ämnen bör elimineras. Om detta inte är praktiskt genomförbart, bör Exponeringen minimeras genom att använda lämpliga metoder, detta innan andningsskydd används.

Riskanalys

Atmosfär

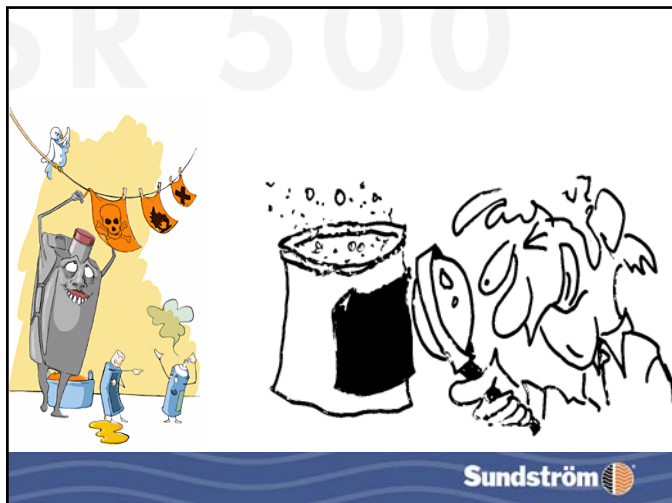
Två typer av föroreningar – tre riskområden

Gas/ångor

OCC(=O)NCC(=O)NCC(=O)O

Syrebrist

Damm/dimma

Partiklar

Oorganiska partiklar

Krysotilit - asbest

Kvartsdamm

Krokidolit - asbest

Organiska partiklar

Kvalster

Mögelsporer

Bakterier

Partiklar kan vara både
torra och våta

Sundström

Det är inte bara att hämta en mask i hyllan...

Analys och dokumentation av arbetsmiljön är en förutsättning!

- Vilka risker och i vilken omfattning (koncentrationer)?
- Hygieniska gränsvärden och/eller särskilda regler?
- Erforderlig skyddsfaktor & val av utrustning
- Individuell lämplighetsbedömning av vald utrustning
- Belastning & arbetslängd påverkar val av skydd
- Andra risker faktorer (sikt, rörelsefrihet, annan PSU)?
- Andra risker, t ex explosionsrisk, radioaktivitet

Sundström

Val av andningsskydd

Tillräckliga andningsskydd

- Tillräcklig kapacitet att reducera exponeringen av farliga ämnen till nivåer under HGV.
- Miljö omedelbart farlig för liv och hälsa "IDLH" kräver andningsapparat.
- Krav på minsta skyddsfaktor.

$$\text{Minsta skyddsfaktor} = \frac{\text{Koncentration i luften}}{\text{HGV}}$$

Sundström

Är den nominella skyddsfaktorn relevant?

Återspeglar den nominella skyddsfaktorn skyddsnivån i verkliga arbetssituationer?

Sundström

Läckage genom:

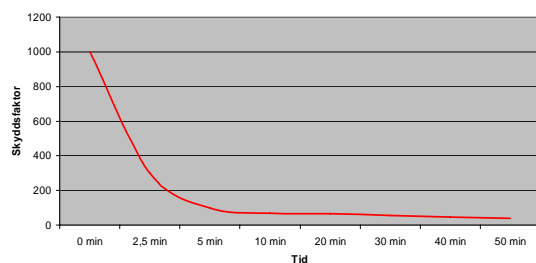
- + Filter
- + Utandningsventiler
- + Mellan mask och ansikte

= Totalt inläckage

Sundström

Bärtidens betydelse för skyddsnivån

Sundström

Tillpassningstest

Kvalitativa (subjektiv)

- Isoamylacetat "bananolja" (lukt)
- Sackarin (smak)
- Bitrex (smak)

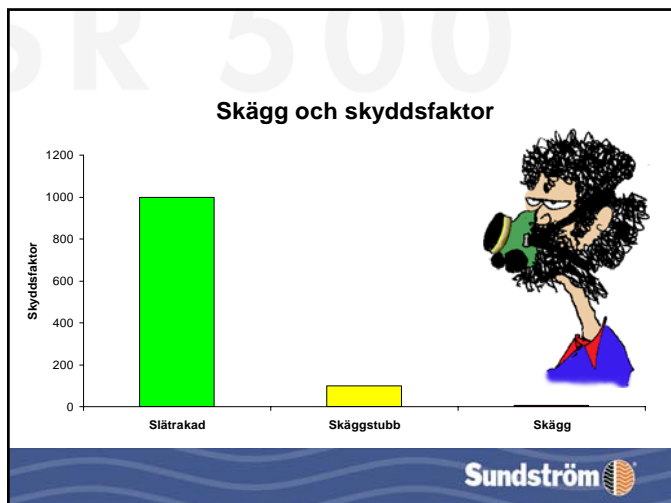
Kvantitativa (objektiv)

- TSI Portacount (partikelräkning)

Kvantitativ tillpassningstest är att rekommendera enligt Arbetsmiljöverket. Ex. AFS2006:1 Asbest

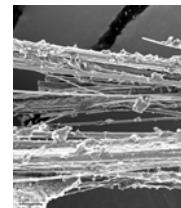

Sundström

ASBEST, ASF 2006:1

Nya asbestföreskrift gäller fr.o.m. 2006-04-15
och ersätter AFS 1996:13
Anpassning till EU:s direktiv

Sundström

Val av andningsskydd

Lämpliga andningsskydd

- CE märkta produkter.
- Tillräcklig kapacitet.
- Kompatibel med arbetsmiljön, arbetsuppgiften, användaren och andra PPE produkter.

Sundström

Lämplig arbetsmiljö

Sundström

1. Lämplighet för arbetsmiljön

- Låg eller hög syrenivå.
- Syre undanträngande ämnen "Metan".
- Miljö omedelbart farlig för liv eller hälsa "IDLH".
- Korrosiv miljö eller risk för detta
- Explosiv miljö eller risk för detta.
- Migrerande ämnen via mask eller filter.
- Ämnets fysiska form ex. gas, dimma, damm
- Temperatur och luftfuktighet.

Sundström

Sundström

2. Lämplighet för arbetsuppgiften

- Arbetsintensitet.
- Speciella siktkrav.
- Möjligheten att röra sig fritt utan restriktion.
- Kommunikationskrav.
- Värmepåverkan på användaren.
- Andra tillbehör som kommer i kontakt med andningsskyddet "smycken".
- Användning av verktyg
- Andra PPE produkter.
- Bärtid

Sundström

Sundström

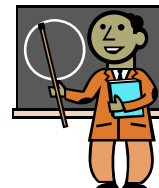
3. Lämplighet för användaren

- Hälsostatusen på användaren.
- Ansiktsform inkluderar skäggväxt.
- Fysiska egenskaper på användaren.
- Används glasögon.
- Används kontaktlinser.
- Individuell tillpassningstest av undertrycksmask.
I Sverige även fläktmatad helmask AFS 2006:1

Utbildning

Utbildningen skall anpassas till komplexiteten av de andningsskydd som valts. En initial utbildning och en årlig fortbildningskurs bör ske.

Utbildning användare

- Vilka risker och vilka hälsorisker dessa kan medföra.
- Varför måste andningsskyddet användas.
- Användarens ansvar.
- Orsaken varför vissa andningsskydd valts.
- Tillpassning av negativt andningsskydd.
- Hur fungerar andningsskyddet.
- Kontroll före användning.
- Påtagning av avtagning.
- Rengöring, sterilisering och kontroll.
- Förvaring.

Underhållsprogram

Underhåll skall ske på all utrustning utom så kallade korttidsmasker "används under max ett arbetspass".

Ett underhållsprogram skall innehålla:

- Felrapporterings rutiner
- Byte av reservdelar.
- Kontroll av kapacitet efter underhåll.

Förvaring

Arbetsgivaren skall tillhandahålla lämplig förvaring för andningsskydden detta enligt direktivet 89/656/EEC.

Användaren skall förvara sitt andningsskydd enligt fastställda rutiner.

Sundström

Arkivering

Arbetsgivaren skall arkivera relevant dokumentation. Dokumentering av genomförd utbildning skall ske och finnas tillgänglig till användaren.

Ett så kallat andningsskyddskörkort är ett lämpligt tillvägagångssätt.

Sundström